

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2022 alkaen

VD/1529/02.03.00.00/2021

TA/TP, PM

Hallintosäännön 10 luvun 10 §:n 3. kohdan mukaan sosiaali- ja terveyslautakunta päättää asiakasmaksuista, mukaan lukien suun terveydenhuollon asiakasmaksut.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalouksista voidaan periä maksu palvelujen käyttäjältä, jollei palvelua ole säädetty maksuttomaksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää maksun suuruuden lain antamissa puitteissa.

Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta on annettu asetuksella sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992). Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa on määriteltäviä palveluille enimmäismaksu, tai maksu on säädetty perittäväksi asiakkaan maksukyvyn mukaan.

Sosiaali- ja terveystalouksien asiakasmaksulakia on uudistettu. Lainmuutoksesta johtuvat muutokset on vahvistettu lautakunnassa 19.4.2021 ja 8.11.2021.

Asiakasmaksulaissa ja asetuksessa olevat enimmäiseuromäärät tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin tai työeläkeindeksin muutoksen mukaisesti. Kunnallisista sosiaali- ja terveystalouksista perittäviin asiakasmaksuihin on tehty indeksitarkistukset, joiden seurauksena asiakasmaksujen enimmäismäärät ja tuloajat nousevat hieman vuonna 2022. Indeksitarkistettujen euromäärät tulevat voimaan 1.1.2022.

Perhe- ja sosiaalipalvelujen osalta on lisäksi tarpeen tarkistaa asumispalvelujen ateriamaksuja. Vanhus- ja vammaispalvelujen osalta esitetään vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelun opiskelumatkojen maksuttomuutta laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville opiskelijoille.

Liitteenä olevaan asiakasmaksuhinnastoon esitetään päivitettäväksi seuraavat muutokset:

Yleiset päivitykset

Asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaisiin asiakasmaksuihin on vahvistettu indeksikorotukset, jotka tulevat voimaan 1.1.2022. Nämä indeksimuutokset esitetään päivitettäväksi asiakasmaksuhinnastoon. Asiakasmaksuhinnastoon on lisäksi toteutettu teknisiä korjauksia.

Vanhus- ja vammaispalvelut

Oppivelvollisuus on laajentunut ja koskee kaikkia niitä, jotka päättävät peruskoulun 1.1.2021 jälkeen. Oppivelvollisuus jatkuu 18 ikävuoteen saakka tai siihen asti, kunnes nuori on suorittanut toisen asteen koulutuksen. Muutokset tulevat voimaan ikäluokka kerrallaan. Ensimmäinen laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluva ikäluokka on keväällä 2021 peruskouluopintonsa päättävät opiskelijat. Ennen tätä peruskoulunsa päättäneet opiskelijat eivät kuulu laajennetun oppivelvollisuuden piiriin.

Nykyinen sääntely ja palvelujen järjestämistapa on johtanut tilanteeseen, jossa laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeavammaiset opiskelijat ovat opiskelumatkojen maksuttomuuden osalta osin epäyhtenäisessä asemassa verrattuna muihin oppivelvollisuuden piiriin kuuluviin opiskelijoihin.

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) näkemyksen mukaan silloin, kun koulumatkatuen saamisen edellytykset täyttyisivät koulumatkatukilain perusteella yli 7 km:n matkojen osalta, mutta vammainen opiskelija ei voi vammansa vuoksi esimerkiksi käyttää joukkoliikennettä eikä näin hyödyntää koulumatkatukea, vaan saa kuljetuspalvelut vammaispalvelulain perusteella, olisi yhdenvertaisuuden vuoksi perusteltua jättää häneltä omavastuu perimättä vammaispalvelulain mukaisista yli 7 km:n kuljetuspalvelumatkoista.

Vammaispalveluasetuksen 6 §:n mukaan kuljetuspalveluja on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle siten, että hänellä on mahdollisuus suorittaa välttämättömät opiskeluun liittyvät matkat. Opiskelumatkat ovat kodin ja opiskelupaikan välillä tehtäviä matkoja. Matkoja haetaan vammaispalveluista. Hakemuksen liitteenä tulee toimittaa voimassa oleva todistus opiskeluoikeudesta.

STM:n mukaan peruste maksun perimättä jättämiselle on vammaispalvelulain tarkoitus edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Lain tarkoitus toteuttaa perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaista yhdenvertaisuutta, jota arvioitaessa tulee tässä tilanteessa verrata oppivelvollisuuden piiriin kuuluvia vammattomia ja vammaisia opiskelijoita. Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen, ja perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan maksuton perusopetus kattaa kaiken oppivelvollisuuteen kuuluvan koulutuksen. Perustuslakivaliokunta on todennut maksuttomuuden kattavan myös tarpeelliset koulukuljetukset.

Tilanne koskee tällä hetkellä Vantaalla noin 30 perusopetuksen vaikeavammaista nuorta, jotka päättivät 9. luokan keväällä 2021 ja kuuluvat nyt laajennetun oppivelvollisuuden piiriin. Tiedossa ei ole, kuinka monella heistä opiskelumatka on yli 7 km pitkä.

Asiakasmaksujen poistaminen 2. asteen opiskelumatkoista laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvilta opiskelijoilta ei johda merkittäviin asiakasmaksutulojen alentumiseen. Syy tähän on se, että asiakkaiden vapaa-ajan ja asiointimatkat ovat jatkossakin maksullisia. Suurimmalla osalla opis-kelijoista on opiskelumatkojen lisäksi 18 vapaa-ajan ja asiointimatkaa, joista he maksavat jatkossa edelleen käytön mukaan omavastuuosuutena julkisen liikenteen maksun.

Asiakasmaksuhinnaston kohtaan 3.1 esitetään päivitettäväksi tarkennus vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelun opiskelumatkojen maksuttomuudesta laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvilta opiskelijoilta. Asiakkaalle voidaan antaa kuitenkin vaihtoehto valita halutessaan kuukausilaskutus (kausilippu) asiointi ja vapaa-ajanmatkojen takia tilanteissa, joissa se tulisi edullisemmaksi. Tällainen tilanne voi tulla, jossa asiakas käyttää kaikki 18 vapaa-ajan matkaa ja lisäksi lisämatkoja.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Perhe- ja sosiaalipalvelujen osalta on tarpeen tarkistaa asumispalvelujen ateriamaksuja. Ateriamaksuja esitetään yhdenmukaistettavaksi työikäisten tuetussa asumisessa ja palveluasumisessa siten, että maksut ovat jatkossa samansuuruisia sekä asunnottomien että mielenterveyskuntoutujien palveluissa. Lisäksi ateriamaksut koskevat myös ostopalvelutuotantoa, joka mahdollistaa asiakasmaksulainmuutoksen mukaisen laskutuksen.

Työikäisten tuetun asumisen ja palveluasumisen ateriamaksuja selkiytetään siten, että hinnastossa on kokopäiväateriamaksu sekä puolipäiväateriamaksu. Asiakasmaksuhinnasto laajenee koskemaan myös ostopalvelutuotantoa, jotta asiakasmaksulain uudistuksen mukainen laskutus on mahdollista. Työikäisten palveluissa aterioita on tuettu sosiaalisin, terveydellisin sekä kuntoutumista tukevin perustein.

Asiakasmaksuhinnastoon esitetään päivitettäväksi, että kaikissa työikäisten tuetun asumisen palveluissa ja palveluasumisessa puolipäiväaterian asiakasmaksu on 4,50 € ja kokopäiväateria 7,10 €. Lisäksi kaupungin omissa palveluissa on mahdollista laskuttaa aamiainen 2,10 € tai yksittäinen lämmin ateria 3,40 €.

Esitetyt muutokset on merkitty liitteenä olevaan asiakasmaksuhinnastoon punaisella värillä. Päivitykset astuvat voimaan 1.1.2022.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 14.12.2021 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut oheisen liitteen mukaan 1.1.2022 alkaen.

Käsittely:

Jäsen Antero Eerola teki muutosesityksen, että asiakasmaksuja ei koroteta. Jäsen Aadan Ibrahim kannatti esitystä. Päätettiin suorittaa nimenhuutoäänestys, jossa pohjaesitys oli JAA ja muutosesitys EI. JAA-ääniä annettiin 9 (Orpana, Hakala, Jashanica, Karlsson, Siponen, Linnansalmi, Tawasoli, Friman, Airaksinen) ja EI-ääniä 4 (Ibrahim, Hokkanen, Eerola, Letto), joten pohjaesitys jäi voimaan.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Liite:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2022 alkaen

Täytäntöönpano: - sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
 - valmistelijat

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Teemu Paavola, puh. 040 352 4103

taluspäällikkö Pekka Mäki, puh. 050 303 4667

Sähköpostiosoitteet ovat muodossa etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi.